

Vinterforanstaltninger ved nedlukning af sommerhus samt procedure for lukning af vandtilførslen

Næs og Skaverup Vandværk
November 2016

Indhold

GÅ HUSET IGENNEM.....	3
HAR DU ELVARME	3
LUK FOR VANDET.....	4
LUK FUGTEN UD.....	5
TJEK SOMMERHUSET EFTER, NÅR DET BLIVER FORÅR IGEN	5
BESKRIVELSE VEDRØRENDE LUKNING AF VANDINSTALLATIONEN I VINTERPERIODEN.	5
TØMNING VED AFTAPNING (HUSE MED MÅLERBRØND MED AFTAPNINGSVENTIL)	7
PROCEDURE FOR LUKNING I MÅLERBRØND	8
TØMNING AF VARMVANDBEHOLDER.....	8
VARMTVANDSBEHOLDER.....	9
FORSLAG TIL FREMSTILLING AF VANDRØRSUDLUFTER OG UDLUFTNING AF VANDRØR.....	10

En kold vinterdag ved Næs og Skaverup Strand

Hvorfor skal du lukke sommerhuset ned for vinteren

Arbejdet og tiden, der går, med at gennemgå huset om efteråret og lukke det korrekt og omhyggeligt ned, kan være givet godt ud. Når du åbner sommerhuset igen næste forår, vil der være større sandsynlighed for, at huset er i lige så god stand, som da du forlod det i efteråret.

Den løbende vedligeholdelse af huset i løbet af sommeren letter arbejdet med at lukke sommerhuset ned betydeligt. Dels kan du forebygge mange større skader ved at ordne småskader, efterhånden som de opstår, og dels er det unægtelig nemmere at sørge for, at tag eller træværk er i orden i løbet af sommeren end at skulle stå med reparationerne den sidste efterårsdag, du er i sommerhuset.

Gå huset igennem

Det er en god idé at tage en gennemgang af husets store udvendige flader, det, der kaldes klimaskærmen, dvs. tage, facader, døre, vinduer og fundament.

- Se taget efter for huller i tagpap eller tagplader. Sørg for at få repareret alle huller eller begyndende skader, så der ikke kan trænge vand ind i huset. Hvis der ikke ofte er opsyn med huset i løbet af vinterhalvåret, kan eventuelle skader få lov til at udvikle sig i ro og mag og medføre store omkostninger.
Tag også et ekstra kig på husets tagrender, og hvor tagfladerne mødes (skotrenderne). Ligger der snavs, blade eller nåle fra træer, kan vand hobe sig op der.
- Tjek facaderne. Mange sommerhuse er bygget af træ, og det er derfor godt, hvis du i løbet af sensommeren får givet træværket den fornødne overfladebehandling og/eller vedligeholdelse. Sidst på efteråret er det for sent; dog kan du stadig give de mest udsatte steder farveløs træolie.
- Se huset efter ved terræn, dvs. nede ved jorden. Det er ofte her, at træværket er mest medtaget, fordi fugtpåvirkningen er størst ved jorden. Derfor anbefales det, at afstanden fra jord til facadebeklædning er 15-20 cm. Se også efter, om der er sprækker eller åbninger, som skadedyr som mus og rotter kan klemme sig ind igennem.

I det hele taget bør hele husets ydre tjekkes for steder, hvor der kan trænge vand ind. Husk også på, at nedbør om vinteren ikke kun er regn. Sommerhusets tag og facader bliver udsat for slagregn, fygesne og snedriver, der kan lægge sig højt op ad væggene.

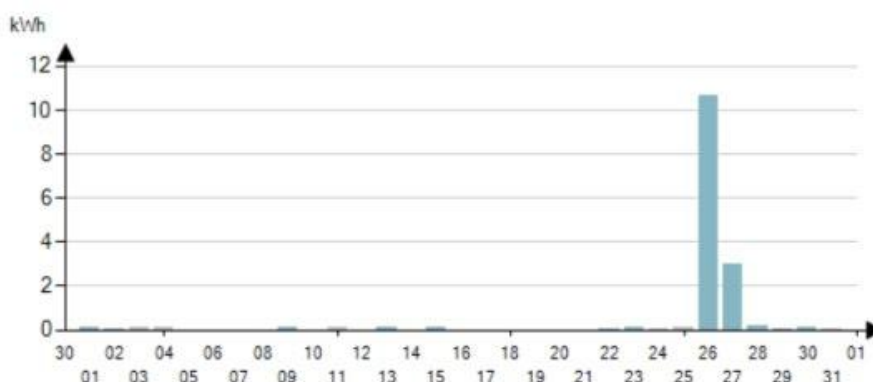
Se også efter, om der i umiddelbar nærhed af huset er store træer, der er helt eller delvist døde. En efterårsstorm vil måske vælte træer eller grene ned i huset og forårsage store skader.

Har du elvarme

Hvis fritidshuset holdes frostfrit med elvarme, anbefaler vi, at man tjekker om der er et strømforbrug.

Gå ind på SEAS-NVE's hjemmeside med NEMID og aktiver din profil. Du skal bruge kunde nr. og aftager nr. som du finder på en af dine regninger. Når du har aktiveret din profil ved at følge vejledningen på hjemmesiden, kan du aflæse dit elforbrug, som dagsforbrug, uge, måned eller årsforbrug og sammenligne med andre forbrugere.

I eksemplet herunder er tændt for et køleskab og 2 dage med elvarme.

Luk for vandet

Du bør altid lukke for vandet på hovedhanen når du forlader sommerhuset. Afhængigt af hvor gammelt dit sommerhus er, og i hvilken stand det er, skal du måske også tømme systemet for vand. Der er altid risiko for frostsprængninger om vinteren. Det er derfor vigtigt, at du lukker for vandet og efterfølgende tømmer rørene for vand, når du forlader sommerhuset om efteråret.

Hvis rørene står fyldt med vand hele vinteren, vil vandet fryse til is, og det kan give frostsprængte vandrør. Hvis du slukker helt for varmen, og sommerhuset ikke benyttes hele vinteren, kan der blive frostgrader inde i huset. Derfor er det også en god idé at tømme cisterner, toiletter, vaske- og opvaskemaskiner etc. Du kan evt. hælde lidt calciumklorid eller snaps i afløbet som frostvæske.

Luk for vandet på hovedhanen og lad det løbe, indtil der ikke kommer mere vand ud fra hannerne i de enkelte tappesteder i sommerhuset. Tøm og afmonter termostatstyrede blandingsbatterier, da de konstant indeholder vand. Du kan pumpe luft rundt i systemet for at få det meste vand ud. Man kan dog aldrig være sikker på det hele er ude, der kan stadig ligge vand i eventuelle lunker i rørsystemet. Derfor er det vigtigt også at lukke for hovedhanen.

Hvis du derimod ønsker at kunne bruge sommerhuset i vinterhalvåret, behøver du ikke tømme rør etc. for vand, men derimod sørge for, at huset er opvarmet, så det holdes frostfrit. Det bør gøres termostatstyret, fordi temperaturen om vinteren kan være meget svingende. Du skal tilstræbe en temperatur på minimum 10-12 grader, da dette plejer at være tilstrækkeligt, til at der ikke opstår problemer med frost. Det kan være farligt at binde an på en bestemt temperatur, fordi man ikke på forhånd ved hvor koldt det bliver i en given vinter - derfor er det bedste at tjekke sommerhuset løbende, og holde det tilstrækkeligt opvarmet.

Du bør dog altid lukke for vandet på hovedhanen. Hvis der sker svigt i varmen kan der ske frostsprængninger af rørene. Hvis hovedhanen ikke er lukket vil vandes stå og fosse ud af de frostsprængte rør.

Forsikringsselskabet dækker ikke, hvis der sker skader pga. for lav temperatur. I forsikringsbetingelserne står der typisk, at sommerhuset skal være tilstrækkelig opvarmet.

Frostsprængninger af rør kan måske blive dækket af forsikringen, hvis der har været tilfældigt svigt i varmforsyningen. Tilfældigt svigt kunne være, at der havde været strømsvigt, som har bevirket at HPFI relæet blev slukket eller der har været en kortslutning som havde slået relæet fra. Det er dit ansvar at bevise overfor forsikringsselskabet, at der har været *tilfældig* svigt i varmforsyningen.

Luk fugten ud

Det er vigtigt at sørge for, at den fugt, der er inde i huset, kan komme ud. Sørg for ventilation via luftventiler eller riste, og lad også dørene inde i huset stå åbne. Hold også dørene til klædeskabene åbne.

Hvis du har mistanke om, at dit sommerhus er meget fugtigt, kan du holde øje med luftfugtigheden ved at anskaffe dig et hygrometer. Fugt kan være et problem hele året, og for høj luftfugtighed i sommerhuset kan give dårligt indeklima og i værste fald skimmelsvamp. Hygrometeret bør sidde på en indvendig væg, gerne midt i sommerhuset. Luftfugtigheden bør ligge på 60-65 procent om sommeren og 40-45 procent om vinteren.

En mulighed for at skaffe tilstrækkelig ventilation kan være installering af en ventilator, der kører på solenergi, f.eks. et SolarVenti anlæg.

Tjek sommerhuset efter, når det bliver forår igen

Det er rigtig dejligt at begynde en ny sæson i sommerhuset, og ligesom du om efteråret gennemgår huset, inden du lukker det ned for vinteren, er det en god idé kort at gentage proceduren, når du åbner det igen om foråret.

Forårsproceduren omfatter oprydning og rengøring inde og ude - at feje blade sammen, en god rengøring inden døre og udluftning i huset. Tjek desuden, om de elektriske installationer har fået fugt eller på anden vis er blevet ødelagt

Beskrivelse vedrørende lukning af Vandinstallationen i vinterperioden.

Nedenstående vejledninger er generelle – men dog dækkende for de fleste huse. Findes der en vejledning specielt tilpasset dit hus, skal den naturligvis følges.

A. Huset er opvarmet

Huset bør mindst være opvarmet til 8 grader og i perioder med hård frost til en højere temperatur i de områder af huset, hvor der er vandinstallationer.

I visse huse vil man i disse situationer stadig kunne risikere frostsprængning på udsatte dele af rørinstallationen – f.eks. rør der ligger i ydervægge, under gulve og over loftet. Derudover bør der tages højde for, at varmeanlægget kan blive afbrudt af f.eks. en sprunget sikring. Husk derfor altid at lukke for hovedhanen, når huset forlades.

B. Huset er uopvarmet

Såfremt huset ikke holdes tilstrækkeligt opvarmet om vinteren, bør vandinstallationerne tømmes for vand.

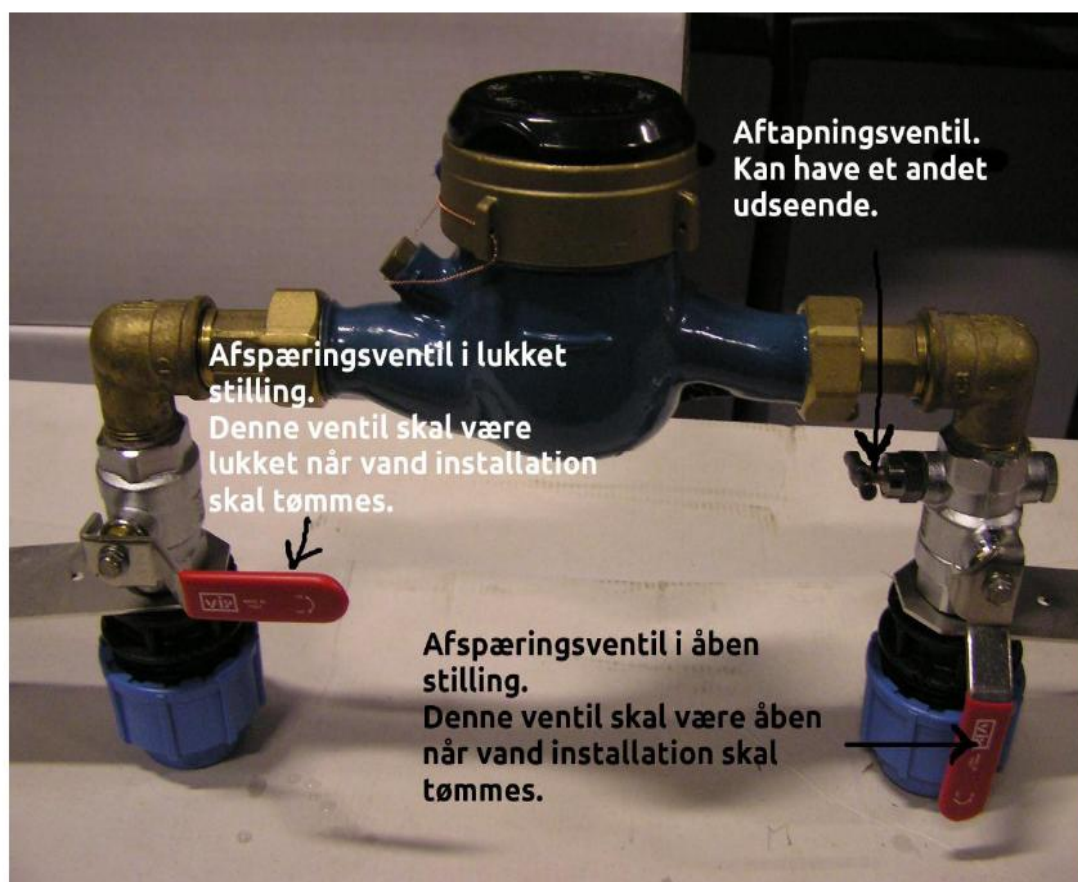
Tømning ved aftapning (huse med målerbrønd med aftapventil)

I huse, hvor alle rør på hele rørstrækningen har fald mod målerbrønd eller andre aftapningsventiler, kan nedenstående procedure anvendes.

Beskrivelse af udstyr i målerbrønd

Vandstrømsretning (pil på vandmåleren)

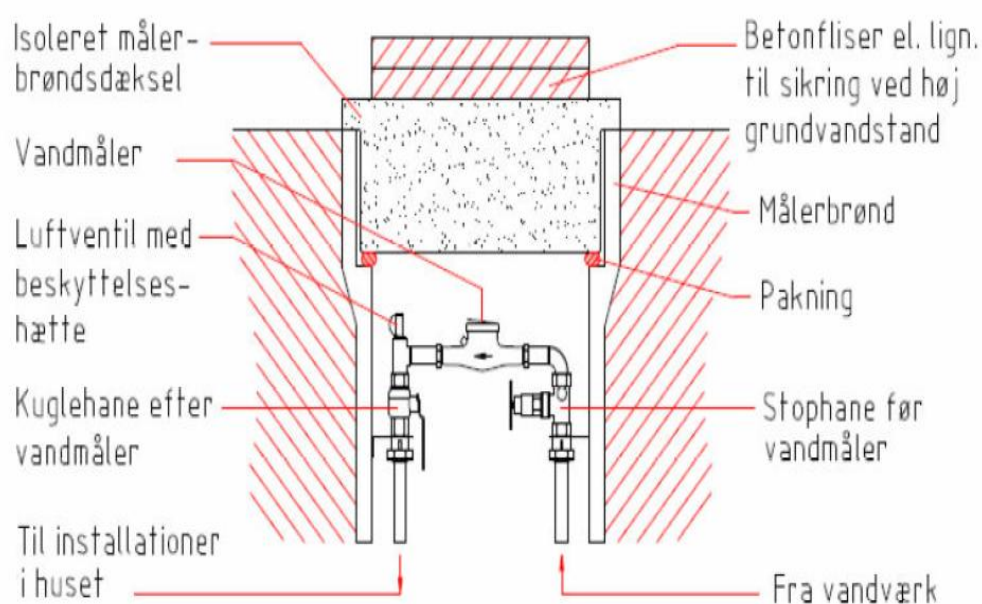
Figur 1: Ventiler og vandmåler i målerbrønd

1. I målerbrønden lukkes for den ventil, hvor vandet løber til måleren. Se evt. vandets strømningsretning på pilen på vandmåleren. (Se Figur 1)
2. Åben aftapningsventilen i målerbrønden.
3. Strømmen til evt. el-vandvarmer slukkes.
4. Alle vandhaner/blandingsbatterier åbnes. Hvis der findes aftaphaner beregnet til at tømme vandinstallationen i huset, skal disse også åbnes.
5. Moderne brusearmaturer indeholder kontraventiler, som gør, at vandet ikke kan løbe tilbage til vandinstallationen. Hele armaturet skal derfor afmonteres, for at installationen kan tømmes. Armaturet og bruserslangen skal også tømmes for vand.
6. Varmtvandsbeholderen tømmes ved at lukke afspæringsventilen ved beholderen (se Figur 2), tilslutte slange med forskrunding til aftaphanen og føre slangen til afløb. Der åbnes nu for aftaphanen (værktøj nødvendigt) indtil beholderen er tømt, hvorefter aftaphanen lukkes og slangen afmonteres. Husk, at der skal være åbnet for en varmtvandshane (ikke bruser) for at beholderen kan tømmes.
7. Der skylles ud i alle toiletter indtil der ikke kommer mere vand ved skyl.
8. Vandlåse og toiletskåle frostsikres – f.eks. med tilsætning af frostvæske (brug propylenglycol, da den er mest miljøvenlig)
9. Evt. vaske- og opvaskemaskiner frostsikres som anvist af fabrikanten.
10. Kontrollér at målerens stjernehjul står stille. Hvis dette ikke er tilfældet, forsøges det at lukke hovedventilen hårdere. Kan det ikke lade sig gøre at få stjernehjulet til at stå stille, skal hovedventilen repareres/udskiftes. Dette skal udføres af en VVS installatør som du selv skal rekvirere.

11. Når der ikke løber mere vand ud af aftapventilen, lukkes den åbne afspærringsventil og aftapventilen i målerbrønden. Brønddækslet lægges på, så det slutter helt tæt. Se efter at pakningen er hel, og der ikke kommer jord eller andet i klemme.
12. . Bruserarmaturer genmonteres og alle aftaphaner samt vandhaner lukkes – bortset fra den første regnet fra hvor vandet kommer ind i huset. Denne efterlades lidt åben.

Tømning ved aftapning (Huse med målerbrønd med aftapningsventil)

I nogle huse har ikke alle vandrør fald mod målerbrønden på hele rørstrækningen. I disse tilfælde kan man ikke tømme systemet helt blot ved aftapning. Vandet skal da blæses ud med trykluft – enten fra håndpumpe eller kompressor. Bruges der kompressor, skal man sikre sig, at den ikke er indstillet til højere tryk end vandinstallationen er beregnet til – typisk maks. 6 bar.

Målerbrønd

Standard målerbrønd i plast

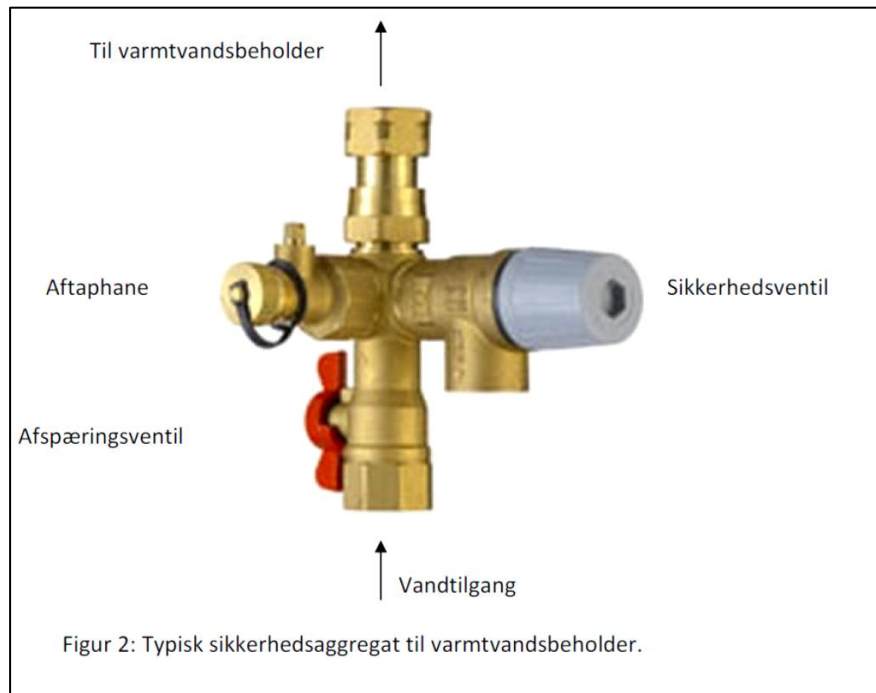
Procedure for lukning i målerbrønd

1. I målerbrønden lukkes for den ventil, hvor vandet løber til måleren. Se evt. vandets strømningsretning på pilen på vandmåleren. (Se Figur 1)
2. Åbn en vandhane i huset, og luk den når der ikke kommer mere vand ud.
3. Strømmen til evt. el-vandvarmer slukkes.
4. Kontrollér at stjernehjulet i måleren står stille. Hvis dette ikke er tilfældet, forsøges det at lukke hovedventilen hårdere. Kan det ikke lade sig gøre at få stjernehjulet til at stå stille, skal hovedventilen repareres/udskiftes. Dette skal udføres af en VVS installatør, som du selv skal bestille.
5. Beskyttelseshætten skrues af luftventilen og kompressor eller håndpumpe tilsluttes. Der pumpes nu tryk i anlægget.
6. Den fjerneste vandhane åbnes, og lukkes, når der ikke kommer mere vand ud. Dette gentages for alle vandhaner inkl. bruser. Husk at åbne skiftevis for både koldt og varmt vand. Hvis der bruges håndpumpe, skal der løbende pumpes tryk i anlægget. Det kan her være en fordel at være 2 om opgaven.
7. Håndpumpe eller kompressor frakobles og beskyttelseshætten genmonteres. Det kontrolleres, at stjernehjulet i måleren fortsat står stille. Brønddækslet lægges på, så det slutter helt tæt. Se efter at pakningen er hel, og der ikke kommer jord eller andet i klemme.
8. Varmtvandsbeholderen tømmes ved at lukke afspæringsventilen ved beholderen (Se Figur 2), tilslutte slange med forskrunding til aftaphanen og føre slangen til afløb. Der åbnes nu for aftaphanen (værktøj nødvendigt) indtil beholderen er tømt, hvorefter aftaphanen lukkes og slangen afmonteres. Husk, at der skal være åbnet for en varmtvandshane (ikke bruser) for at beholderen kan tømmes.
9. Der skylles ud i alle toiletter indtil, der ikke kommer mere vand ved skyl.
10. Vandlåse og toiletskåle frostsikres – f.eks. med tilsætning af frostvæske (brug propylenglycol, da den er mest miljøvenlig)
11. Evt. vaske- og opvaskemaskiner frostsikres som anvist af fabrikanten.
12. Hvis der er en hovedhane, hvor vandet kommer ind i huset lukkes denne.
13. I nogle målerbrønde er der ikke monteret en aftapningsventil til tømning af vandet på afgangssiden til mod sommerhuset. Derfor er det vigtigt ved næste målerudskiftning at få installeret en aftapningsventil. Såfremt der ikke findes en aftapningsventil er du nød til at skille rørene på afgangssiden. Det vil jeg dog råde jer til at overlade til fagfolk.

Tømning af varmvandsbeholder

Vandvarmer

Det er ikke ualmindeligt at man glemmer alt om vandvarmeren. Den er jo også gemt godt af vejen i de fleste sommerhuse. Faktisk har mange den opfattelse, at de tror den tømmer sig selv, når man åbner for det varme vand, men sådan fungerer det desværre ikke. Man skal have fat i aftapningshanen på vandvarmere for at tømme den. Nedenfor ses et billede af en aftapningshane med tilhørende afløb.

Selv om de nyere varmtvandsbeholdere har en kontakt, der slukker for strømmen, hvis beholderen tømmes, er det vigtigt, at du slukker for strømmen til varmtvandsbeholderen før du går i gang med at tømme beholderen for vand.

Varmtvandsbeholder

Afbryder og temperatur regulator

Standard varmtvandsbeholder

Alternativ sikkerhedsaggregat ved varmtvandsbeholder.

Forslag til fremstilling af vandrørsudlufter og udluftning af vandrør

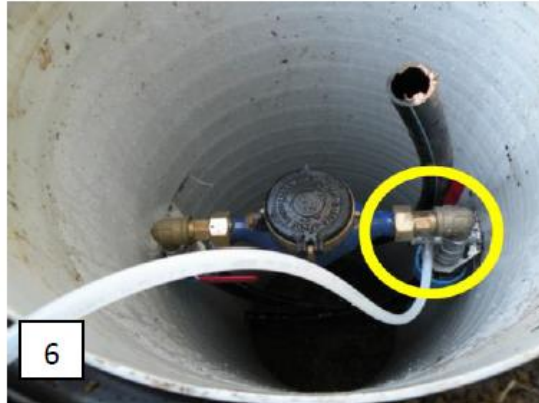
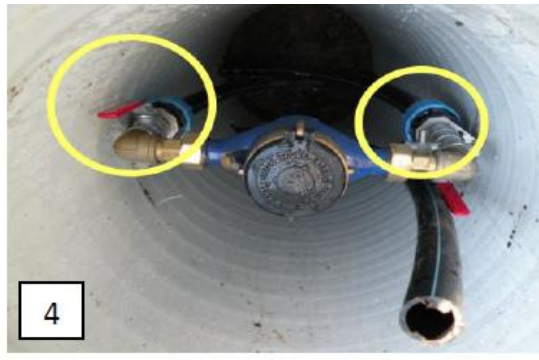
Dette skal du bruge:

- 1 stk. gammel cykelslange med ventil. (Gå forbi en cykelhandler. De har dem i skraldespanden.)
- 1 stk. plastikrør/slange.
- 1 stk. unbrakonøgle str. 6
- 1 stk. cykelpumpe

Procedure:

1. Klip ventilen ud af cykelslangen. (Selve slangen skal ikke bruges.)
2. Monter ventilen i plastikrøret. (Røret udvides ved at stikke en lidt større spids ting ind i det)
3. Tag låget af din vandbrønd og læg mærke til følgende:
4. Luk for vandet for den ledning, der kommer ude fra havegangen.
5. Det er nu du skal åbne for din vandhane. Lidt vand vil rende ud. Lad den være åben.
6. Gå tilbage til brønden og mas plastikslangen på studsens.
7. Lige bag ved studsens sidder et lille låg, som kan skrues af. Sæt unbrakonøglen i hullet og skru en omgang.
8. Så skal der bare pumpes i ventilen indtil der kommer først vand og derefter luft ud af den åbne vandhane. Stram herefter med unbrakonøglen og sæt hættens på igen.

Se billeder på næste side.

Denne guide er blandt andet inspireret af nedenstående kilder, som vi takker for deres bidrag med gode råd og vejledninger til Vinterforanstaltninger:

- * Bolius (www.bolius.dk)
- * Haveforeningen Enghave (www.hf-enghave.dk)
- * Hjortdal Vandværk (www.hjortdalvand.dk)
- * Boligsiden (www.boligsiden.dk)

Mogens Elbek,

Vordingborg, november 2016

Næs og Skaverup Vandværk er medlem af Danske Vandværker samt underlagt Vandgruppen og Vandrådet, der er en paraplyorganisation af vandværker i Vordingborg Kommune.

